

Förutsättningar för tal- och språkutveckling de första åren hos barn som föds med dubbelsidig hörselnedsättning

Anna Persson

Bakgrund: Tidig hörapparatpassning är en grundförutsättning för att barn som föds med hörselnedsättning ska få ökad tillgång till ljud och tal i omgivningen med god kvalitet. Att upprätthålla en regelbunden användning av hörapparaterna under spädbarnsperioden har dock visat sig vara en stor utmaning för föräldrarna, men som visat sig vara en viktig faktor för att uppnå normala tal- och språknivåer inför skolstart.

Syftet är att undersöka hörapparat användningen i en grupp svenska barn med måttlig hörselnedsättning samt att utvärdera deras hörselutveckling och funktionella lyssnarförmåga jämfört med en samtida kontrollgrupp barn med normal hörsel.

Metod: Denna longitudinella prospektiva studie har samlat data via föräldraformulär och s.k datalogging av barnens hörapparater var sjätte månad, från tidpunkt vid hörapparatpassning (medelålder 5: 1 månader) till 3 års ålder. Deras hörselutveckling och funktionella lyssnarförmåga har jämförts med en grupp barn med normal hörsel.

Resultat Användningsgraden av hörapparaterna varierade både mellan individer och över tid men ökade gradvis för gruppen från ett genomsnitt på ca 7.5 timmar/dag vid 10 månaders ålder till över 10 timmar/dag vid 3 års ålder. Föräldrarnas uppskattningar av användningstiden jämfört med datalogging av barnens hörapparater visade att föräldrarna både under- och överskattade timmarna. Svårast för föräldrarna att uppskatta sitt barns hörapparat användning var vid 18 månaders ålder. Föräldrarna rapporterade även att barnen använde sina hörapparater i nästan alla föreslagna vardagliga situationer (med undantag för bilåkande) vilket tyder på att barnen fått tillgång till språklig stimulans i många olika kontexter. Följaktligen visade resultaten gällande hörselutveckling inte skilja sig nämnvärt mellan grupperna, vilket indikerar att barnen med hörselnedsättning fått god hjälp av en tidig hörapparatpassning. Däremot skiljde sig grupperna åt vad gäller funktionella lyssnarförmåga där det förekom signifikanta skillnader mellan gruppernas förmåga att uppfatta tal i tysta jämfört med bullriga miljöer. Barnen med hörselnedsättning visade sig ha stora svårigheter att uppfatta tal i bullriga miljöer.

Konklusion/betydelse: Resultaten bekräftar det faktum att tidig hörapparatpassning har en god effekt på hörselutveckling men att det trots allt förekommer utmaningar med att lyssna i ljudrika miljöer. Då majoriteten av svenska barn med hörselnedsättning går i integrerade förskoleverksamheter idag, som enligt forskning visat sig vara utmanande ur lyssnandesynpunkt, bör man se över anpassningar av pedagogik och akustik för att barnen ska kunna tillgodogöra sig den talspråkliga stimulansen, utifrån vilken de ska bygga upp sitt ordförråd och uppmärksamma sociala signaler. Hur barnen med hörselnedsättning har utvecklat sitt ordförråd och talspråk sina tre första år utifrån dessa förutsättningar är innehållet i de resterande delstudierna i projektet som beräknas vara färdigt i sin helhet under 2020.

Vetenskapliga publikationer baserade på projektet i sin helhet

Persson, A. & Flynn, T. (2019). Hearing aid use, auditory development and functional auditory performance the first 3 years in children with moderate hearing loss. **Under review**

Persson, A., Lohmander, A., Miniscalco, C., Flynn, T. (2019). Validation of the Swedish version of the LittlIEARS Auditory Questionnaire. *International Journal of Audiology*. Oct;58(10):635-642

Föredrag

Seminarie serie vid enheten för logopedi, Karolinska Institutet 3 akt, 2018

Phonak Pediatric Forum 11 akt, 2019

Planerad konferens: Hearing Across the Lifespan, Como, Italien 4-6 juni, 2020,
<https://www.heal2020.org/>